

Nazwa przedmiotu: Improwizacja fortepianowa w metodzie Dalcroze'a		Rok akademicki
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot: Wydział Edukacji Muzycznej, Chóralistyki i Rytmiki		2020/2021 2021/2022 2022/2023
Nazwa kierunku: Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej		
Forma studiów: stacjonarne I st	Profil kształcenia: ogólnoakademicki (A)	Status przedmiotu: obieralny
Specjalność: Rytmika		Rok I-III / semestr I-VI
Język przedmiotu: polski	Forma zajęć: wykład	Wymiar zajęć: 180 godzin
Koordinator przedmiotu	Kierownik Katedry Rytmiki i Improwizacji Fortepianowej Prowadzący przedmiot: ad. dr Agnieszka Widlarz, wykł. Małgorzata Bisińska-Pawińska, as. Marta Bogusławska, mgr Tomasz Pawłowski	
Cele przedmiotu	Kształtowanie i doskonalenie umiejętności improwizatorskich; rozwijanie twórczych i odtwórczych dyspozycji w grze fortepianowej (m.in. szybkość i wielotorowość myślenia, oryginalność i wyobraźnia twórcza); doskonalenie środków wykonawczych (literatura muzyczna od baroku do kierunków współczesnych); rozwijanie pamięci muzycznej; przygotowanie do wykorzystania nabytej wiedzy i umiejętności w aranżacji muzycznej.	
Wymagania wstępne	Posiadanie umiejętności czytania nut w kluczu wiolinowym i basowym; posiadanie słuchu muzycznego; granie na fortepianie w zakresie umiejętności pozwalającej na swobodne improwizowanie; posiadanie elementarnej umiejętności improwizacji fortepianowej; umiejętność zaaranżowania prostych melodii na fortepianie; umiejętność stosowania w praktyce zasad teorii muzyki, szczególnie w zakresie harmonii; posiadanie elementarnej umiejętności transpozycji; umiejętność korzystania z literatury specjalistycznej	

Kod efektu	PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	Przypisanie do efektów specjalnościowych (kierunkowych)
------------	--	---

w zakresie WIEDZY (W)

1	Zna podstawowy repertuar związany ze specjalnością rytmika.	W1
2	Zna w stopniu podstawowym problematykę budowy fortepianu.	W5

w zakresie UMIEJĘTNOŚCI (U)

3	Tworzy własne koncepcje artystyczne w zakresie improwizacji fortepianowej w metodzie Dalcroze'a i dysponuje umiejętnościami muzycznymi potrzebnymi do ich wyrażenia.	U1
4	Zna i wykonuje reprezentatywny repertuar związany ze specjalnością rytmika.	U2
5	Opanował efektywne techniki ćwiczenia na fortepianie w zakresie pozwalającym na samodzielną pracę w zakresie improwizacji fortepianowej.	U5

w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH (K)

6	Doskonali swój muzyczny warsztat wykonawczy i pogłębia wiedzę teoretyczną i praktyczną w zakresie improwizacji fortepianowej.	K1
---	---	----

7	Zajmuje krytyczne stanowisko w odniesieniu do własnych produkcji artystycznych w zakresie improwizacji fortepianowej oraz do produkcji artystycznych innych osób.	K4

TREŚCI PROGRAMOWE		Liczba godzin
Semestr I	<ol style="list-style-type: none"> Melodia ludowa w transpozycji sekundowej i tercjowej - śpiew z jednoczesnym akompaniamentem – aranżacja łatwych melodii ludowych Aranżacja piosenki dziecięcej – komponowanie akompaniamentu do znanych piosenek, z uwzględnieniem dziecięcych instrumentów perkusyjnych. Modelowanie interwałowe - improwizacja w „stylach” i technikach XX wieku do podanego modelu i w określonym charakterze - aperiodyczne, kontrastowe, z zastosowaniem techniki wibracyjnej – sonoryzm, punktualizm Improwizacja w stylu klasycznym – redukcja i wzbogacanie tekstu nutowego; tematem muzycznym może być klasyczna miniatura fortepianowa, własna kompozycja utrzymana w stylu, ćwiczenia ośmiotaktowe Czernego itp. Gra a’vista na 2 ręce oraz improwizowanie partii głosu solowego do danych przebiegów funkcyjnych realizowanych przez lewą rękę. Ćwiczenia orientacji na klawiaturze – granie trójdźwięków i czterodźwięków ze zmianą przewrotów i pozycji w tym również w podanym rytmie i metrum. 	30
Semestr II	<ol style="list-style-type: none"> Melodia ludowa w transpozycji sekundowej i tercjowej - śpiew z jednoczesnym akompaniamentem - tworzenie akompaniamentów do tańców regionalnych takich jak Koziorajka, Konik kurpiowski, Wiwat wielkopolski, Krzyżyk- kurpiowski, Grozik, Moja Maryneczka, Marynia, Lasowiak, Czyżyk, Miotlarz, Kaczok, Gąsior, Nenka, Szewc, Klepany, Polka trambłanka, Trojak itp Fortepianowe opracowanie piosenek dziecięcych – kompozycje (na głos z fortepianem) do wybranych tekstów. Umiejętność tworzenia rozbudowanego oraz uproszczonego akompaniamentu. Umiejętność wykonania opracowanej piosenki ze śpiewem bez patrzenia na klawiaturę fortepianu. Modelowanie interwałowe - improwizacja w „stylach” i technikach XX wieku do podanego modelu i w określonym charakterze - periodyczne, metroritmiczne ze szczególnym uwzględnieniem folkloryzmu lub neoklasycyzmu Improwizacja w stylu klasycznym - opracowania wariacyjne tematu w oparciu o tekst nutowy w szczególności w podanym przez nauczyciela, lub samodzielnie wybranym metrum i rytmie. Gra a’vista na 4 ręce oraz improwizowanie partii głosu solowego do danych przebiegów funkcyjnych realizowanych przez lewą rękę. Ćwiczenia orientacji na klawiaturze – granie trójdźwięków i czterodźwięków w transpozycji chromatycznej i o każdy interwał w tym również w podanym rytmie i metrum. 	30
Semestr III	<ol style="list-style-type: none"> Aranżacja tańców – Polka i Krakowiak 	

	<p>14. Aranżacja podanej piosenki na zespół dziecięcych instrumentów perkusyjnych 15. Improwizacja polifonizująca w stylu barokowym w tonacji wylosowanej do 4 znaków przykluczowych np.: preludium, według podanej figuracji i metrum 16. Standardy jazzowe – prosta aranżacja na bazie podanych oznaczeń funkcyjnych 17. Improwizacja w stylu klasycznym z zastosowaniem rotacji i figuracji, ze zmianami gęstości współbrzmień i zmianami pozycji akordów figurowanych, z uwzględnieniem progresji i zbożeń modulacyjnych w wylosowanej tonacji do 4 znaków przykluczowych - krótka etiuda 18. Ćwiczenia orientacji na klawiaturze – kadencja mała w układzie skupionym we wszystkich przewrotach i pozycjach w 12 majorowych i minorowych tonacjach grana na zasadzie tematu rytmicznego lub łańcucha realizacji (metrum 2/4, 3/4, 4/4,)</p>	30
<p>Semestr IV</p>	<p>19. Aranżacja tańców - Marsz i Walczyk 20. Aranżacja podanej piosenki – w transpozycji sekundowej lub tercjowej 21. Improwizacja polifonizująca w stylu barokowym w tonacji wylosowanej do 4 znaków z zastosowaniem swobodnej imitacji, z ozdobnikami 22. Standardy jazzowe – aranżacja na bazie podanych oznaczeń funkcyjnych w różnych stylach i formach jazzowych 23. Improwizacja w stylu klasycznym z zastosowaniem rotacji i figuracji, ze zmianami gęstości współbrzmień i zmianami pozycji akordów figurowanych, z uwzględnieniem progresji i zbożeń modulacyjnych w wylosowanej tonacji do 4 znaków przykluczowych w formie ABA' 24. Ćwiczenia orientacji na klawiaturze – kadencja wielka doskonała w układzie skupionym we wszystkich przewrotach i pozycjach w 12 majorowych i minorowych tonacjach grana na zasadzie tematu rytmicznego z uzupełnieniem ćwierćnutowym (metrum 3/4, 4/4, 5/4)</p>	30
<p>Semestr V</p>	<p>25. Aranżacja tańców – Kujawiak 26. Bas cyfrowany – aranżacja miniatur w stylu barokowym na śpiew z towarzyszeniem fortepianu 27. Improwizacja w stylu klasycznym z zastosowaniem rotacji i figuracji, ze zmianami gęstości współbrzmień i zmianami pozycji akordów figurowanych, z uwzględnieniem progresji i zbożeń modulacyjnych w formie rondo w wylosowanej tonacji do 4 znaków przykluczowych 28. Improwizacja w stylu neoklasycznym w podanym charakterze lub ilustracyjnym/programowym tytule 29. Aranżacja piosenek na głos i zespół dowolnych instrumentów dostosowana do możliwości wykonawczych uczniów szkoły muzycznej I stopnia 30. Ćwiczenia orientacji na klawiaturze – podstawowe progresje niemodulujące grana na zasadzie tematu rytmicznego z uzupełnieniem ósemkowym (metrum 2/4, 3/4, 4/4, 5/4)</p>	30
<p>Semestr VI</p>	<p>31. Aranżacja tańców – Oberek 32. Bas cyfrowany – aranżacja miniatur w stylu barokowym na instrument solowy z towarzyszeniem fortepianu 33. Improwizacja w stylu klasycznym z zastosowaniem rotacji i figuracji, ze zmianami gęstości współbrzmień i zmianami pozycji akordów figurowanych, z uwzględnieniem progresji i zbożeń modulacyjnych w formie dowolnej z wyeksponowaniem swoich umiejętności pianistycznych w wylosowanej tonacji do 7 znaków przykluczowych 34. Improwizacja w stylu neoklasycznym w podanym charakterze i formie lub ilustracyjnym/programowym tytule 35. Kompozycje - miniatury na zespół dowolnych instrumentów dostosowane do możliwości wykonawczych uczniów szkoły muzycznej I stopnia 36. Ćwiczenia orientacji na klawiaturze – modulacje</p>	30
<p>UWAGI: Rozkład godzin jest potrzebnych na realizację konkretnych zagadnień /tematów bardzo zindywidualizowany, zależy od potrzeb i możliwości każdego studenta.</p>		180

Metody kształcenia

1. Wykład problemowy
2. Wykład z prezentacją praktyczną
3. Praca z tekstem nutowym
4. Praca indywidualna, rozwiązywanie zadań
5. „Burza mózgów”

Weryfikacja efektów uczenia się

Metody weryfikacji	Nr efektu ¹
1. Kolokwium - Ocena wykonania zadań zawartych w programie przewidzianym na zadany semestr	1-36
2. Egzamin – Ocena wykonania zadań zawartych w programie przewidzianym na dany semestr	1-36

Korelacja efektów uczenia się z treściami i metodami kształcenia oraz metodami ich weryfikacji²

Nr efektu uczenia się	Treści kształcenia	Metody kształcenia	Metody weryfikacji
1	1-36	1-5	1,2
2	1-36	1-5	1,2
3	1-36	1-5	1,2
4	1-36	1-5	1,2
5	1-36	1-5	1,2
6	1-36	1-5	1,2
7	1-36	1-5	1,2

Warunki zaliczenia

Obecność na zajęciach, realizacja pełnego programu przewidzianego na dany semestr.

Uczestnictwo w audycji improwizacji fortepianowej oraz w innych imprezach/koncertach organizowanych przez Katedrę w środowisku UMFC oraz poza nim, w tym również oparte na działaniach zespołowych (improwizacja na dwa fortepiany).

¹ odnosimy się do uprzednio sformułowanych przez nas efektów uczenia się

² należy podać numer efektu uczenia się, numery odpowiednich zakresów treści kształcenia oraz przyporządkować im metody kształcenia i weryfikacji (podać numery)

Literatura podstawowa

M. Wieman „A czy wy tak potraficie”, U. Smoczyńska-Nachtman „Kalendarz muzyczny w przedszkolu”
 J. Wasowski „Piosenki dla dzieci”
 Wybrane przez pedagoga zbiory miniatur fortepianowych np. „Czytanki muzyczne”, „dawne tańce i melodie”
 Wybrane fragmenty sonat na skrzypce solo z akompaniamentem (Corelli, Torelli, Vivaldi)
 Wybrane sonaty klasyczne
 Wybrane standardy jazzowe w opracowaniach fortepianowych oraz bez opracowań (realizacja zapisu funkcyjnego)

Literatura uzupełniająca

B. Reichel, „O improwizacji w metodzie Dalcroze’a” w: Materiały Informacyjno-Dyskusyjne COPSA, Warszawa 1975.

Kalkulacja nakładu pracy studenta potrzebnej do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się (w godz.)

Zajęcia dydaktyczne – godziny kontaktowe	180
Przygotowywanie się do zajęć	180
Praca z literaturą	100
Konsultacje	-
Przygotowywanie się do prezentacji/koncertu	30
Przygotowywanie się do egzaminu, zaliczenia	60
Inne	-
Łączny nakład pracy studenta w godz.	550
Liczba punktów ECT	20

Rok	I		II		III	
Semestr	I	II	III	IV	V	VI
Punkty ECTS	3	3	3	3	3	5
Liczba godzin w tygodniu	2	2	2	2	2	2
Rodzaj zaliczenia	kolokwium	egzamin	kolokwium	egzamin	zaliczenie	egzamin

Możliwości kariery zawodowej

Po ukończeniu cyklu nauczania student jest przygotowany w zakresie improwizacji fortepianowej do pracy w szkole muzycznej I stopnia oraz do podjęcia studiów II stopnia.

Data	Kto modyfikował	Czego dotyczy modyfikacja
7.12.2019	Dr Agnieszka Widlarz	Aktualizacja
10.10.2020	Dr hab. Magdalena Stępień	j.w.
27.10.2021. 29.10.2022.	Prof. dr hab. W. Tchórzewska-Kapała j. w.	Aktualizacja karty, korekta punktów ECTS Aktualizacja karty